Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deseti senat)

z dne 28. julija 2016*

„Predhodno odločanje — Carinska unija — Skupna carinska tarifa — Postopek začasnega uvoza z oprostitvijo uvoznih dajatev — Uredba (EGS) št. 2454/93 — Pogoji za popolno oprostitev uvoznih dajatev — Zračna prevozna sredstva, registrirana zunaj carinskega območja Unije, ki jih uporablja oseba s sedežem zunaj tega območja — Člen 555(1)(a) — Gospodarska uporaba — Pojem — Helikopterji, ki jih letalska šola uporablja za izvajanje letov za usposabljanje ter ki jih pilotirata inštruktor in pripravnik — Izključitev“

V zadevi C-80/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Finanzgericht Baden-Württemberg (finančno sodišče zvezne dežele Baden-Württemberg, Nemčija) z odločbo z dne 27. januarja 2015, ki je prispela na Sodišče 20. februarja 2015, v postopku

Robert Fuchs AG

proti

Hauptzollamt Lörrach,

SODIŠČE (deseti senat),

v sestavi F. Biltgen, predsednik senata, A. Borg Barthet (poročevalec) in E. Levits, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Robert Fuchs AG U. Lusche, odvetnica,

— za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z G. Albenziom, avvocato dello Stato,

— za Evropsko komisijo L. Grønfeldt in B.-R. Killmann, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. februarja 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago pojma „gospodarska uporaba“ v smislu člena 555(1)(a) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 6, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 2286/2003 z dne 18. decembra 2003 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 15, str. 118) (v nadaljevanju: izvedbena uredba).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Robert Fuchs AG s sedežem v Švici (v nadaljevanju: Fuchs) in Hauptzollamt Lörrach (glavni carinski urad v Lörrachu, Nemčija) zaradi uvoznih dajatev, ki so bile v okviru postopka začasnega uvoza s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev od te družbe zahtevane za uvoz helikopterjev, ki so bili registrirani v Švici ter ki so se uporabljali za lete za usposabljanje in vadbo v Nemčiji, na območje Unije.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

3 Konvencija o začasnem uvozu, sklenjena 26. junija 1990 v Istanbulu (v nadaljevanju: Istanbulska konvencija), je bila potrjena s Sklepom Sveta z dne 15. marca 1993 o sklenitvi Konvencije o začasnem uvozu in sprejetju njenih prilog (93/329/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 5, str. 3).

4 Člen 1 Priloge C k Istanbulski konvenciji določa:

„V tej prilogi pomeni:

(a) prevozno sredstvo:

vsako plovilo (vključno z vleki in barčami na ladji ali samostojno ter hidrogliserji), vozilo na zračni blazini, zrakoplov, cestna motorna vozila (vključno s kolesi z motorjem, priklopniki, polpriklopniki in kombiniranimi vozili) in železniška prevozna sredstva skupaj z njihovimi običajnimi nadomestnimi deli, dodatki in opremo na prevoznem sredstvu (vključno s posebno opremo za natovarjanje, raztovarjanje, ravnanje s tovorom in njegovo zaščito);

(b) komercialna uporaba

prevoz oseb za plačilo ali gospodarski ali komercialni prevoz blaga za plačilo ali brezplačno;

(c) zasebna uporaba

prevoz, ki je namenjen izključno zasebni uporabi določene osebe, pri čemer je izključena komercialna uporaba;

[…]“

Pravo Unije

Carinski zakonik

5 Člen 137 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307), kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 82/97 z dne 19. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 8, str. 179, v nadaljevanju: carinski zakonik), določa:

„Postopek začasnega uvoza omogoča, da se neskupnostno blago, ki je namenjeno za ponovni izvoz in ni doživelo nobene spremembe, razen običajnega razvrednotenja zaradi uporabe, uporablja na carinskem območju Skupnosti s popolno ali delno oprostitvijo uvoznih dajatev in ne da bi bilo predmet ukrepov trgovinske politike.“

6 Člen 141 tega zakonika določa:

„Primeri in posebni pogoji, pod katerimi se postopek začasnega uvoza lahko uporablja s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev, se določijo skladno s postopkom odbora.“

7 V členu 204(1)(a) navedenega zakonika je določeno:

„Carinski dolg pri uvozu nastane:

(a) z neizpolnitvijo ene od obveznosti, ki izhaja za blago, zavezano uvoznim dajatvam, iz zadrževanja v začasni hrambi ali iz uporabe carinskega postopka, v katerega je bilo blago dano.“

Izvedbena uredba

8 Člen 232 izvedbene uredbe, v katerem so predpisana pravila postopka začasnega uvoza s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev posebej za prevozna sredstva, določa:

„1. Kadar ni izrecno pisno ali ustno prijavljeno, se šteje, da je bilo blago prijavljeno za začasni uvoz z dejanjem iz člena 233, pri čemer se upošteva člen 579:

[…]

(b) prevozna sredstva iz členov 556 do 561;

[…]

2. Šteje se, da je blago iz odstavka 1 prijavljeno za ponovni izvoz ob zaključku postopka začasnega uvoza s konkludentnim dejanjem iz člena 233, tudi če ni izrecno pisno ali ustno prijavljeno.“

9 Člen 233 te uredbe določa:

„1. Za namene členov 230 do 232 se naslednja dejanja štejejo kot carinska deklaracija:

[…]

(b) pri oprostitvi obveznosti prevoza blaga do carinskega urada v skladu z določbami za izvajanje člena 38(4) zakonika, pri izvozu v skladu s členom 231 in ponovnem izvozu v skladu s členom 232(2):

— sam prestop meje carinskega območja Skupnosti.“

10 Člen 234 izvedbene uredbe določa:

„1. Če so izpolnjeni pogoji iz členov 230 do 232, se šteje, kakor da je bilo blago predloženo carinskemu organu v skladu s členom 63 zakonika, da je bila deklaracija sprejeta in blago prepuščeno v trenutku, ko je bilo izvedeno dejanje iz člena 233.

2. Če se pri kontroli ugotovi, da je dejanje iz člena 233 izvršeno, ne da bi blago, ki je bilo vneseno ali izneseno, izpolnjevalo pogoje iz členov 230 do 232, se šteje, kakor da je to blago vneseno ali izvoženo nezakonito.“

11 Člen 555(1) izvedbene uredbe določa:

„[…]:

(a) ‚gospodarska uporaba‘ pomeni uporabo prevoznih sredstev za prevoz oseb za plačilo ali industrijski ali gospodarski prevoz blaga, za plačilo ali brez njega;

(b) ‚zasebna uporaba‘ pomeni drugo uporabo, kakor je komercialna [gospodarska] uporaba prevoznega sredstva;

(c) ‚notranji promet‘ pomeni prevoz oseb, ki vstopijo, ali blaga, ki se natovori na carinskem območju Skupnosti za izstop ali raztovor na kraju znotraj tega območja.“

12 Člen 558(1) te uredbe določa:

„Popolna oprostitev uvoznih dajatev se odobri za cestna, železniška, zračna, pomorska prevozna sredstva in prevozna sredstva po notranjih vodah, kadar:

(a) so registrirana zunaj carinskega območja Skupnosti na ime osebe s sedežem zunaj tega območja […];

(b) jih uporablja oseba s sedežem zunaj tega območja brez poseganja v člene 559, 560 in 561; in

(c) se v primeru komercialne [gospodarske] uporabe razen železniških prevoznih sredstev uporabljajo izključno za prevoz, ki se začne ali konča zunaj carinskega območja Skupnosti; kljub temu se lahko uporabljajo v notranjem prometu, kadar tako predpisujejo veljavne določbe na področju prevoza, zlasti določbe o dostopu in izvajanju.“

Nemško pravo

Zakon o zračnem prometu

13 Člen 2(7) in (8) Luftverkehrsgesetz (zakon o zračnem prometu) v različici, objavljeni 10. maja 2007 (BGBl. 2007 I, str. 698), določa:

„7. Zrakoplovi, ki niso registrirani in nimajo dovoljenja za območje, na katerem se ta zakon uporablja, ne smejo vstopiti na to območje ali biti nanj spravljeni drugače, kot da tja letijo šele, ko pridobijo dovoljenje. Dovoljenje ni potrebno, kadar sporazum med državo, iz katere izvira zrakoplov, in Zvezno republiko Nemčijo ali sporazum, ki zavezuje obe državi, določa drugače.

8. Dovoljenje iz odstavkov 6 in 7 je mogoče izdati na splošno ali za vsak primer posebej; v njem so lahko določeni pogoji in je lahko izdano za določen rok.“

Zakon o carinski upravi

14 Člen 2(2) Zollverwaltungsgesetz (zakon o carinski upravi) z dne 21. decembra 1992 (BGBl. 1992 I, str. 2125, in 1993 I, str. 2483) določa:

„Zrakoplovi, ki vstopajo, smejo pristati le na carinskem letališču, in tisti, ki izstopajo, smejo vzleteti le s takega letališča.“

Carinska uredba

15 Člen 2 Zollverordnung (carinska uredba) z dne 23. decembra 1993 (BGBl. 1993 I, str. 2449, in 1994 I, str. 162) z naslovom „Carinske poti“ v odstavku 3 določa:

„Poleg tega se lahko v posamičnih primerih v upravnem postopku zaradi olajšanja prometnega toka odobri oprostitev obveznosti uporabe carinskih cest [(*Zollstraßenzwang*)], če je to zahtevano z okoliščinami, če to ne vpliva na možnost carinskega nadzora in če temu ne nasprotujejo prepovedi ali omejitve.“

16 Člen 3 te uredbe, naslovljen „Carinska letališča“, v odstavku 4 določa:

„Za oprostitev obveznosti pristanka na carinskem letališču se smiselno uporablja člen 2(3).“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

17 Družba Fuchs, ki ima sedež v Švici, v okviru svoje dejavnosti ponuja med drugim helikopterske lete za usposabljanje in vadbo.

18 Družbi Fuchs je bilo z odločbo z dne 13. oktobra 2009 dovoljeno, da ob vnosu desetih helikopterjev, registriranih na njeno ime v Švici, v Nemčijo ti ne pristanejo na carinskem letališču.

19 V okviru organizacije več usposabljanj v letih 2009 in 2010 so s temi helikopterji na carinsko ozemlje Unije prileteli bodisi inštruktor letenja, zaposlen pri družbi Fuchs, bodisi pilot pripravnik v spremstvu takega inštruktorja.

20 Med trajanjem letov za usposabljanje ti helikopterji niso zapuščali carinskega območja Unije. Po vsakem obdobju usposabljanja so se napotili nazaj v Švico.

21 V odločbi z dne 10. junija 2011 o odmeri uvoznih dajatev je glavni carinski urad ocenil, da se navedeni helikopterji uporabljajo za gospodarske namene, pri tem pa nimajo dovoljenja iz člena 2(7), prva poved, zakona o letalskem prometu, in da torej družba Fuchs ni spoštovala pogojev za začasni uvoz teh helikopterjev s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev iz člena 558(1)(c) izvedbene uredbe.

22 Ker je ta glavni urad menil, da je v skladu s členom 204(1)(a) carinskega zakonika v zvezi z navedenimi helikopterji nastal davčni dolg, je določil znesek carinskih dajatev, ki jih dolguje družba Fuchs, v višini 175.873,36 EUR.

23 Potem ko je navedeni glavni urad ugovor, ki ga je družba Fuchs vložila zoper navedeno odločbo o odmeri uvoznih dajatev, zavrnil, je družba Fuchs vložila tožbo pri Finanzgericht Baden-Württemberg (finančno sodišče zvezne dežele Baden-Württemberg, Nemčija).

24 V podporo tožbi družba Fuchs navaja, da so izpolnjeni pogoji, da se ji odobri popolna oprostitev uvoznih dajatev. Zlasti pojasnjuje, da pri zadevnih helikopterjih ni šlo za „gospodarsko uporabo“ v smislu člena 555(1) izvedbene uredbe.

25 Glavni carinski urad v nasprotju s tem trdi, da je šlo pri uporabi navedenih helikopterjev s strani družbe Fuchs za gospodarsko uporabo, ker so se med leti za usposabljanje osebe prevažale za plačilo. V zvezi s tem naj ne bi bilo pomembno, da so bili zneski, ki so jih plačali piloti pripravniki, plačani za njihovo usposabljanje, in ne za njihov prevoz.

26 Predložitveno sodišče opozarja, da so bistveni pogoji za pridobitev dovoljenja za začasni uvoz prevoznih sredstev ob popolni oprostitvi uvoznih dajatev navedeni v členu 558(1) izvedbene uredbe. V postopku v glavni stvari naj ne bi bilo sporno, da so pogoji iz tega člena 558(1)(a) in (b) izpolnjeni. Zato naj bi se postavljalo le vprašanje, ali so bili izpolnjeni pogoji iz člena 558(1)(c) izvedbene uredbe, ki določa, da se lahko v primeru gospodarske uporabe prevozna sredstva načeloma uporabljajo izključno za prevoze, ki se začnejo ali končajo zunaj carinskega območja Skupnosti. Odgovor na to vprašanje pa naj bi bil odvisen od razlage pojma „gospodarska uporaba“ iz člena 555(1)(a) izvedbene uredbe.

27 V teh okoliščinah je Finanzgericht Baden-Württemberg (finančno sodišče zvezne dežele Baden-Württemberg) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 555(1)(a) izvedbene uredbe razlagati tako, da je treba tudi plačljive lete za usposabljanje s helikopterjem, v katerem sta pilot pripravnik in inštruktor letenja, šteti za gospodarsko uporabo prevoznega sredstva?“

Vprašanje za predhodno odločanje

28 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba plačljive lete za usposabljanje za letenje s helikopterjem, v katerem sta pilot pripravnik in inštruktor letenja, šteti za gospodarsko uporabo prevoznega sredstva v smislu člena 555(1)(a) izvedbene uredbe.

29 Na podlagi te določbe spada v „gospodarsko uporabo“ uporaba prevoznih sredstev „za prevoz oseb za plačilo ali industrijski ali gospodarski prevoz blaga, za plačilo ali brez njega“.

30 Iz besedila navedene določbe je razvidno, da za to, da bi bila uporaba prevoznih sredstev lahko opredeljena kot „gospodarska uporaba“, ni treba, da je opravljena v prevozne namene.

31 Ta razlaga je podprta z ozadjem nastanka člena 555(1)(a) izvedbene uredbe.

32 Tako kot je navedel generalni pravobranilec v točki 34 sklepnih predlogov, je bil namreč s pojmom „gospodarska uporaba“ v izvedbeni uredbi nadomeščen pojem „poslovna uporaba“, ki je bil opredeljen v členu 1(2)(d) Uredbe Sveta (EGS) št. 1855/89 z dne 14. junija 1989 o začasnem uvozu prevoznih sredstev (UL 1989, L 186, str. 8) kot „uporaba prevoznega sredstva pri neposrednem opravljanju dejavnosti za plačilo ali finančno korist“. Slednja opredelitev je bila nadomeščena z bolj omejujočo iz člena 670 Uredbe št. 2454/93 v prvotni različici, v skladu s katero je gospodarska uporaba pomenila „uporabo prevoznih sredstev za prevoz oseb za plačilo ali industrijski oziroma komercialni prevoz blaga ne glede na to, ali je opravljen za plačilo ali ne“.

33 Ta opredelitev je bila nato razširjena z Uredbo Komisije (ES) št. 993/2001 z dne 4. maja 2001 o spremembi Uredbe št. 2454/93 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 11, str. 286), tako da je obsegala „uporabo prevoznega sredstva za prevoz ljudi ali blaga za plačilo ali v okviru gospodarske dejavnosti podjetja“. Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 37 sklepnih predlogov, naj bi torej v pojem „gospodarska uporaba“ spadala vsaka uporaba prevoznih sredstev v okviru gospodarske dejavnosti za plačilo ali brez njega in ne glede na namen te uporabe.

34 Vendar je bila z Uredbo št. 2286/2003 ta opredelitev gospodarske uporabe nadomeščena s tisto, ki se uporablja v sporu o glavni stvari. Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 40 sklepnih predlogov, je s to uredbo iz „gospodarske uporabe“ ne le izvzet brezplačni prevoz oseb, ampak je kot odločilni dejavnik upoštevan namen uporabe. Zato s tem pojmom niso več zajete vse gospodarske dejavnosti, v katerih so udeležena prevozna sredstva in v okviru katerih pride do prevoza oseb v širokem smislu, ampak se nanaša zgolj na tiste, katerih namen je prevoz – med drugim – oseb.

35 V okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih se prevozna sredstva uporabljajo za usposabljanje, pa je prevoz oseb – pod predpostavko, da do njega pride – zgolj posledica dejavnosti usposabljanja in ta je kot glavni predmet pogodbe tisto opravljanje storitev, za katero so piloti pripravniki plačali.

36 Ob upoštevanju navedenega uporaba prevoznih sredstev za opravljanje storitev usposabljanja za letenje ne more spadati pod pojem „gospodarska uporaba“ v smislu člena 555(1) izvedbene uredbe.

37 Dodati je treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso to, da je predložitveno sodišče vprašanje za predhodno odločanje oblikovalo tako, da se je sklicevalo le na nekatere določbe prava Unije, ni ovira za to, da mu Sodišče predloži vse elemente razlage, ki so lahko uporabni pri sojenju v zadevi, o kateri odloča, ne glede na to, ali jih predložitveno sodišče v vprašanjih navaja. Glede tega mora Sodišče iz vseh elementov, ki jih je predložilo nacionalno sodišče, zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, zbrati elemente prava Unije, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora (sodba z dne 12. februarja 2015, Oil Trading Poland, C-349/13, EU:C:2015:84, točka 45 in navedena sodna praksa).

38 V obravnavani zadevi ob upoštevanju tega, da je predložitveno sodišče postavilo vprašanje za predhodno odločanje za uporabo člena 558(1) izvedbene uredbe, s katerim so določeni pogoji, ki veljajo za popolno oprostitev uvoznih dajatev za začasni uvoz prevoznih sredstev, je koristno nadaljevati z razlago tudi te določbe.

39 V zvezi s tem je treba najprej spomniti, da se pogoj iz člena 558(1)(c) izvedbene uredbe, v skladu s katerim se mora zadevno prevozno sredstvo načeloma uporabljati „izključno za prevoz, ki se začne ali konča zunaj carinskega območja Skupnosti“, uporablja samo v primeru njegove gospodarske uporabe. Povedano drugače, za prevozno sredstvo, ki se ne uporablja v gospodarske namene, veljajo samo pogoji iz člena 558(1)(a) in (b) izvedbene uredbe.

40 Drugič, ni mogoče šteti, da za popolno oprostitev uvoznih dajatev za začasni uvoz prevoznega sredstva, ki se ne uporablja gospodarsko, velja pogoj, da mora biti to sredstvo uporabljeno v prevozne namene.

41 Ne s členom 558(1) izvedbene uredbe ne s katero koli drugo določbo te uredbe, ki določa pogoje za popolno oprostitev uvoznih dajatev za prevozna sredstva, namreč taka omejitev ni predvidena, saj si je zakonodajalec Unije jasno prizadeval, da bi za začasni uvoz s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev drugih kategorij blaga veljali pogoji, ki se nanašajo na namen uporabe zadevnega blaga. Na podlagi člena 563 izvedbene uredbe gre za tak primer med drugim pri blagu „za šport“. Prav tako gre za tak primer na podlagi člena 566 izvedbene uredbe pri medicinski, kirurški in laboratorijski opremi, „namenjeni diagnosticiranju“. Člen 568 navedene uredbe pa določa, da je oproščeno blago, ki nosi podporo zvoku, sliki ali podatkom „zaradi predstavitve pred komercializacijo“, in tisto, ki „omogoča zvočni zapis, sinhronizacijo ali kopiranje“.

42 Taka razlaga je podprta z Uredbo št. 993/2001, s katero je bila v Uredbi št. 2454/93 razveljavljena funkcionalna opredelitev „prevoznega sredstva“, ki je do tedaj pomenila „vsako sredstvo, ki se uporablja za prevoz ljudi ali blaga“.

43 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 555(1)(a) izvedbene uredbe razlagati tako, da se plačljivih letov za usposabljanje za letenje s helikopterjem, v katerem sta pilot pripravnik in inštruktor letenja, ne sme šteti za gospodarsko uporabo prevoznega sredstva v smislu te določbe.

Stroški

44 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deseti senat) razsodilo:

Člen 555(1)(a) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 2286/2003 z dne 18. decembra 2003, je treba razlagati tako, da se plačljivih letov za usposabljanje za letenje s helikopterjem, v katerem sta pilot pripravnik in inštruktor letenja, ne sme šteti za gospodarsko uporabo prevoznega sredstva v smislu te določbe.

Podpisi